

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Jolana Anna Hošková

Název práce: Sexuální násilí ve veřejném prostoru z pohledu náctiletých dívek

Oponoval: Mgr. Petr Kupka, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (*uved'te, do jaké míry byl naplněn*):

V předložené práci si diplomantka klade několik cílů. Konkrétně se snaží zjistit (a) jakým způsobem interpretují náctileté dívky sexuální násilí ve veřejném prostoru, (b) jak interpretují jeho diskurz, (c) jakým způsobem sexuální násilí na základě tohoto diskurzu definují a rozpoznávají, (d) jak se tento diskurz projevuje ve vztahu k přemýšlení o jejich těle a pobytu ve veřejném prostoru, (e) jak kultura znásilnění modifikuje jednání těchto dívek a jejich představy o kráse, (f) jakými způsoby se vyrovnávají s prožitým sexuálním násilím a jak na něj reagují. Všem uvedeným tématům se autorka ve větší či menší míře v práci věnuje, její podstata však tkví v naplnění cílů (a) a (d). Vzhledem k náročnosti tématu by v této souvislosti prospěla práci větší uměřenost.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

V teoretické části prokázala diplomantka vysoce nadstandardní práci s feministicky orientovanou antropologickou a sociologickou literaturou. Tato část je vystavěna logicky, a navzdory mnoha odbočkám a některým konceptuálním nedostatkům je nejsilnější stránkou předložené studie. Její čtení vzbuzuje dojem, že diplomantka podstoupila vzrušující intelektuální dobrodružství, na jehož konci disponovala rozsáhlým konceptuálním aparátem pro interpretaci svých dat.

Empirickou část tvoří analýza rozhovorů se dvěma skupinami náctiletých dívek vybraných podle odlišného socioekonomického zázemí. Diplomantka s nimi realizovala hloubkové rozhovory a zúčastněné pozorování zaměřené na představy, vztah a regulace vlastních těl, těl svých vrstevnic tělům, zkušenostem se sexuálním násilím a způsobem jejich zvládnutí. Tato část je přehledně vystavěna na konceptech představených na předchozích stránkách diplomové práce. Otázku jenom vzbuzuje zařazení samostatné kapitoly „Fenomén znásilnění jako urbánní legenda“, která představuje městské legendy jako jeden z nástrojů pro regulaci pohybu náctiletých dívek po městě a proto by mohla vnořena do kapitoly „Sexualizace těl a jejich regulace“.

Za jednu ze slabších stránek empirické části lze považovat prezentaci zdánlivého konfliktu mezi konkrétními skupinami projevující se diplomantčinými tvrzeními typu: „Zároveň se také při této otázce začaly informantky skupiny A odkazovat ke skupině B, přičemž pravě ony jsou podle nich těmi, kdo výše uvedenou dichotomii nerespektují, což si vysvětlují mimo jiné chybějící regulací jejich vzhledu ze strany rodiny“ (s. 43) nebo „V tomto ohledu se totiž informantky skupiny A ostře vymezovaly proti informantkám skupiny B“ (s. 60). Na základě metodologické kapitoly soudím, že se informantky napříč skupinami neznaly. Podobné formulace však navozují opačný dojem. Etnokulturní distinkce v populaci náctiletých dívek, na níž diplomantka pravděpodobně naráží, by tak, podle mého názoru, měla být prezentována méně konfrontačně. To však zmiňuji pouze s ohledem na přítomnost kapitoly 3.2 Problematika interpretace kvalitativního výzkumu-Writing Women's

Worlds, v níž se autorka zabývá etickými nástrahami antropologického výzkumu vč. „psaní kultury“.

Závěrečná část práce je teoreticky poučeným shrnutím empirických zjištění. Autorka však nepoužívá koncepty z teoretické a empirické části symetricky a od sociální konstrukce těla ihned přechází k modifikaci vlastního pohybu po městě, který je v teoretické a empirické části řazen na konec kapitoly. Následně se vrací k objektifikaci. Výsledná prezentace tak působí trochu zmatečně, z čehož může vyplývat i má omezená schopnost rozklíčovat některé paradoxní situace.

Například, na str. 59 diplomantka tvrdí, že reprodukce městských legend o znásilnění „odrazuje informantky od žití ve veřejném prostoru ještě předtím, než do něj vůbec vstoupí. Veřejný prostor se tak stává pro náctileté dívky exkluzivním prostorem, v němž existují jako potenciální oběti sexuálního násilí, čemuž podřizují nejen sociální konstrukci svého těla a jí předcházející představy o kráse.“ V kapitole 4.2 však diplomantka prezentuje konstrukci těl svých informantek prostřednictvím emických kategorií „sexy“ a „pohodlné, přičemž „sexy“ si informantky pojí s veřejným a „pohodlné“ spíše s intimním prostorem. Jak tedy tento rozpor mezi nebezpečím veřejného prostoru a zvolením „sexy“ oblečení pro pohyb v něm analyticky interpretovat? Je nošení „sexy“ oblečení projevem sebeobjektifikace, nebo je to možné chápat jako spíše jako strategii zvládnání pocíťovaného nebezpečí, jak naznačuje v kapitole 4.5? Nebo je to obojí?

3. **FORMÁLNÍ ÚPRAVA** (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Formální úprava, včetně jazykového projevu, je na velmi vysoké úrovni.

4. **STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE** (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Celkově jde o velmi povedený text, v němž autorka demonstrovala svou schopnost práce s odbornou literaturou i záplem zpracovat poměrně náročný výzkum. Byla by škoda, kdyby v tom nepokračovala v doktorském studiu. Ať už v Plzni, nebo někde jinde.

5. **OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ** (jedna až tři):

Při obhajobě doporučuji zpracovat do prezentace odpověď na výše ztuchněnou pasáž.

6. **NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:**

Výborně.

Datum: 24. 8. 2022

Podpis: